

Первомайська філія Національного університету кораблебудування імені
адмірала Макарова
Науково-практична конференція «Проблеми розвитку регіонів: промисловий
і економічний аспект»
24-25 травня 1918 р.
Стр. 9-11

*Каленський А.А., д.пед.н., доцент, Ваніна Н.М., к.е. н., доцент
м. Київ Інститут професійно - технічної освіти НАПН України*
**КОМПЕТЕНЦІЇ ВИПУСКНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ЗАТРЕБУВАНИХ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ**

Анотація: Система вищої освіти, яка є складовою загальної соціально-економічної системи регіону, безпосередньо впливає на ринок праці регіону, сприяючи розвитку регіональної економіки і області в цілому.

Стратегічний підхід до підготовки конкурентоздатності випускників передбачає всебічне вивчення факторів, що впливають на формування конкурентоспроможних якостей індивіда (випускника) для володіння оптимальним поєднанням компетенцій, які дозволяють здійснювати ефективну роботу в організації.

Ключові слова: регіон, загальнопрофесійні компетенції, комунікаційні компетенції; аналітичні компетенції, інноваційні компетенції.

Каленский А.А., д. пед. н., доцент, Ванина Н.М., к. э. н., доцент
м. Киев Институт профессионально - технического образования АПН
Украины

Компетенции выпускников высших учебных заведений востребованы
на региональном рынке труда

Аннотация: Система высшего образования, которая является составной частью общей социально-экономической системы региона, непосредственно влияет на рынок труда региона, способствуя развитию региональной экономики и области в целом.

Стратегический подход к подготовке конкурентоспособности выпускников предполагает всестороннее изучение факторов, влияющих на формирование конкурентоспособных качеств индивида (выпускника) для владения оптимальным сочетанием компетенций, которые позволяют осуществлять эффективную работу в организации.

Ключевые слова: регион, общепрофессиональные компетенции, коммуникационные компетенции; аналитические компетенции, инновационные компетенции.

Kalensky A.A, d.p.n., associate professor, Vanina N.M., K.e. Mr., Associate Professor Kyiv Institute of vocational education of the National Academy of Sciences of Ukraine

COMPETENCES OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS EXPECTED IN THE REGIONAL LABOR MARKET

Annotation: The system of higher education, which is part of the overall socio-economic system of the region, directly affects the labor market of the region, contributing to the development of the regional economy and the region as a whole. The strategic approach to preparing graduates' competitiveness is to comprehensively study the factors that influence the formation of the competitive qualities of an individual (graduate) to possess the optimal combination of competences that enable effective work in an organization.

Key words: region, general competencies, communication competences; analytical competences, innovative competencies.

В економіці регіону проблема дисбалансу попиту і пропозиції на ринку праці залишається гострою протягом багатьох років. Одним з способів подолання існуючої диспропорції є вдосконалення системи управління освітньої діяльності вищих навчальних закладів, яка повинна бути орієнтована в першу чергу на ринок і кінцевих зовнішніх споживачів наданих освітніх послуг, тобто роботодавців (підприємства, організації, органи державної влади та ін.). Беручи на роботу випускників вищих навчальних закладів, ринок праці очікує від них володіння комплексом професійних, внутрішньо - особистісних, комунікативних компетенцій, що відповідають рівню розвитку інноваційної моделі економіки і суспільства.

Своєчасна адекватна реакція на мінливі вимоги регіонального ринку праці дозволяє системі освіти забезпечувати потреби економіки регіону в оновленні та поповненні кадрів, випуску затребуваних фахівців, здатних плідно працювати в умовах конкуренції на ринку праці. Система вищої освіти, яка є складовою загальної соціально-економічної системи регіону, безпосередньо впливає на ринок праці регіону, сприяючи розвитку регіональної економіки і області в цілому.

Стратегічний підхід до підготовки конкурентоздатності випускників передбачає всебічне вивчення факторів, що впливають на формування конкурентоспроможних якостей індивіда (випускника) для володіння оптимальним поєднанням компетенцій, які дозволяють здійснювати ефективну роботу в організації.

В науковій літературі з поняттям ключових компетенцій часто ототожнюються загальні, базові, універсальні, транспредметні, метапредметні, метапрофесійні, а також систематичні компетенції.

Наприклад, німецький вчений Ф. Вайнерт в числі ключових компетенцій (компетентностей) називає володіння усною і письмовою рідною мовою, математику і сприйняття інформації, іноземні мови, навички використання медійних засобів, стратегії навчання, соціальні навички, нестандартне мислення, здатність до критичної оцінки інформації, самокритику, таким чином компетентності - це «готівкові когнітивні здатності і навички індивіда вирішувати певного роду проблеми, які індивід може мати або опанувати ними за допомогою навчання, як і пов'язані з ними мотиваційні, вольові та соціальні схильності і здібності» [1].

В рамках проекту програми Європейського Союзу «Еразмус плюс» «COMPLETE – Створення центрів з розвитку компетенцій та навичок працевлаштування» (Establishment of Centers for Competence and Employability Development), було проведено дослідження, в рамках якого вивчалися компетенції, затребувані на ринку праці з точки зору представників трьох цільових аудиторій: роботодавці, випускники та студенти.

Поряд з оцінкою значущості компетенцій під час дослідження виявлялися умови і можливості працевлаштування випускників вузу, успішного розвитку їхньої кар'єри, оцінка очікувань роботодавців щодо випускників вищих навчальних закладів, уявлення про процес працевлаштування з точки зору студентів і випускників навчальних закладів на регіональному рівні [2].

Оцінка значущості компетенцій, які мають найбільший вплив на можливість трудоустрою випускників, здійснюється із застосуванням порядкової шкали, яка дозволяє виявити відносні відмінності між вимірюваними характеристиками і дає можливість упорядкувати відповіді в ієрархічному порядку.

З урахуванням існуючих підходів до типології ключових компетенцій (когнітивних, міжособистісних і внутрішньоособистісних) були виділені наступні групи, кожна з яких включала набір певних компетенцій:

- 1) загальнопрофесійні компетенції;

- 2) комунікаційні компетенції;
- 3) поведінкові характеристики;
- 4) вміння, пов'язані з роботою в команді;
- 5) аналітичні компетенції, здатності до самоосвіти і професійного росту;
- 6) інноваційні компетенції [3].

З метою здійснення більш детального аналізу потреб ринку в регіонах, щодо випускників вищих навчальних закладів, визначення набору необхідних компетенцій для успішної діяльності в професійній сфері було проведено опитування роботодавців. Оцінка рівня теоретичної підготовки випускників на думку роботодавців, характеризується як задовільна, проте відзначено наявність прогалин в практичних навичках молодих фахівців. Було відзначено, що програми їх підготовки «недостатньо орієнтовані на випереджаюче навчання», в цілому існує проблема з формуванням інноваційного мислення, «недостатній рівень підготовки інженерних кадрів інноваційного типу».

Найбільш затребуваною формою співробітництва, на думку роботодавців, є виробнича практика, тривалість якої повинна варіюватися від 3 тижнів до 2-3 місяців.

Необхідність застосування професійних стандартів сьогодні не в повній мірі усвідомлюється представниками бізнес-середовища регіонів, хоча, в довгостроковій перспективі саме цей інструмент буде посередником між системою підготовки робочої сили і її використанням на ринку праці, оскільки являє собою багатофункціональний нормативний документ, який встановлює вимоги до змісту та якості праці; умовами здійснюваної трудової діяльності; рівню кваліфікації працівника; професійній освіті і навчання, необхідних для відповідності даної кваліфікації. професійні стандарти актуальні не тільки для роботодавця, вони служать основою для формування нових стандартів вищої освіти і програм всіх рівнів професійної освіти. В рамках моделі тісної взаємодії бізнес-суспільства і вищих навчальних

закладів необхідно створювати карти компетенцій для спеціальностей, найбільш потрібних на регіональному ринку праці.

Існуючий помітний дисбаланс у відношенні рівня підготовки випускників і вимог, що пред'являються ринком праці, особливо по формуванню практичних навичок та застосуванню отриманих знань може бути скоректовано за рахунок створення «центру компетенцій» на базі навчальних закладів, навчальний процес в якому буде орієнтований на формування компетенцій.

Використана література

1. Загвоздкин В. К. Проблема ключевых компетентностей в зарубежных исследованиях / В. К. Загвоздкин // Вопросы образования. – 2009. – № 4. – С. 257–272.

2. Vocational education and training (VET) implemented by OECD. – Mode of access: <http://www.iveta.org>

5. «CHEERS» (Careers after Higher Education : a European Research Study).–Mode of access: <http://www.unikassel.de/einrichtungen/en/incher/research/projects-completedup-to-2010/cheers-i.html>